

Beata Kacperska

Uniwersytet Łódzki

**Od wywiadu do rozmowy potocznej
– o gatunkowych modyfikacjach medialnych rozmów ze sportowcami**

Rozmowa to podstawowy sposób komunikowania się ludzi, a jej umiejętne prowadzenie nie tylko zmniejsza dystans, lecz także stanowi główny budulec relacji i więzi międzyludzkich. Wydaje się, iż właśnie w tym tkwi przyczyna „medialnej mody na dialog” (por. Kita 2012) we współczesnych mediach masowych, również w obszarze dziennikarstwa sportowego. Celem artykułu jest prezentacja różnorodności (sub)gatunków medialnych opartych na wymianie werbalnej między dziennikarzem a sportowcem oraz przedstawienie ich konkretnych realizacji na przykładzie rozmów z siatkarzami.

Metodologia i materiał badawczy

W charakterystyce medialnych interakcji ze sportowcami wykorzystano metodologię genologii lingwistycznej opracowaną przez Marię Wojtak (2004). Punktem wyjścia były analityczne badania nad konkretnymi dialogami, a następnie na ich podstawie wyciągnięto ogólne wnioski na temat współczesnej rozmowy medialnej. Każdą z interakcji zbadano pod kątem czterech parametrów (aspektów) tekstowych: poznawczego, strukturalnego, stylistycznego, pragmatycznego, tworzących według M. Wojtak podstawowy opis wzorca gatunkowego określonej grupy tekstów, a nawet pojedynczego tekstu, będącego okazem, a nie reprezentacją gatunkową.

Podstawę materiałową stanowi 65 interakcji upublicznionych we wszystkich środkach masowego przekazu. W klasyfikacji typów rozmowy wzięto pod uwagę gatunek (wywiad) oraz jego transformacje. W pierwszej kolejności omówiono wywiady ze sportowcami występujące w postaci klasycznej, czyli wywiad prasowy (na podstawie rozmów opublikowanych na łamach „Przeglądu Sportowego” od 26 października 2016 roku do 14 marca 2017 roku)

oraz radiowy (w oparciu o dialog między dziennikarzem Przemysławem Iwańczykiem a zawodnikiem Pawłem Zagumnym, który został zarejestrowany 5 marca 2017 roku na antenie radia TOK FM¹). Następnie zaprezentowano subgatunki, w których zostały zmodyfikowane niektóre cechy wywiadu. Taką formą wypowiedzi jest m.in. mikrowywiad pomeczowy, czyli uproszczona forma wywiadu. Jej analizy dokonano na podstawie wymian przeprowadzonych z siatkarzami od 15 października 2016 roku do 26 lutego 2017 roku przez dziennikarzy stacji telewizyjnej Polsat Sport. Kolejnym typem rozmowy medialnej ze sportowcem jest wywiad kwestionariuszowy (bez jawnej obecności moderatora), a do jego charakterystyki wykorzystano nagrania publikowane w internecie na oficjalnym kanale klubowym „CuprumTV” w serwisie YouTube od 19 listopada 2015 roku do 17 kwietnia 2016 roku. Subgatunkiem medialnym opartym na dialogu jest także wywiad internetowy (ze zmianą roli prowadzącego) przeprowadzany przez Łukasza Kadziewicza. Przeanalizowano rozmowy upublicznione od 1 października 2016 roku do 18 marca roku na portalu polsatsport.pl. Badaniom poddano również rozmowę w *talk show*, w którym eksponuje się osobę gospodarza i umniejsza rolę gościa, na podstawie odcinków programu *Kuba Wojewódzki* z 11 listopada 2007 roku (odc. 43) oraz z 22 września 2009 roku (odc. 94). Jako ostatnia zostanie przedstawiona nietypowa medialna interakcja ze sportowcami. Będzie to rozmowa potoczna między siatkarzami upubliczniona w programie *Iglą szyte*. Dokonano analizy drugiego sezonu z 2011 roku, który stanowi zamknięty cykl. Takie usystematyzowanie zebranego materiału pozwoli zaprezentować rozwój medialnych rozmów ze sportowcami, jaki dokonał się na przestrzeni lat – od „tradycyjnej” postaci wywiadu do najnowszych form rozmów funkcjonujących we współczesnych mediach masowych.

Podczas gromadzenia materiału badawczego zrezygnowano z analizy konferencji prasowych, w czasie których wymian werbalnych jest niewiele; powszechne staje się bowiem mówienie do dziennikarzy (dominacja formy monologicznej), a nie rozmawianie z nimi². Wśród analizowanych rozmów ze sportowcami nie znalazł się także wywiad telewizyjny, ponieważ nie ma wystarczającego materiału, na którym można by oprzeć badania pod względem

¹ Autorka artykułu zdaje sobie sprawę, że proporcje w doborze podstawy materiałowej są nieco zachwiane. Ma to jednak związek z trudnościami, jakie pojawiły się w trakcie selekcji materiału analitycznego, wynikające przede wszystkim z ograniczenia badań do rozmów z reprezentantami tylko jednej dyscypliny sportowej. W okresie gromadzenia materiału (od października 2016 roku do marca 2017 roku) dialog przeprowadzony na antenie Radia TOK FM był jedyną interakcją radiową z siatkarzem. Wywiad z Pawłem Zagumnym pokazuje jednak wyjątkowość tego typu rozmów, a w dodatku schemat tej interakcji jest powtarzany również w medialnych dialogach prowadzonych z przedstawicielami innych dyscyplin sportowych (por. rozmowę Andrzeja Janisza z piłkarzem ręcznym Karolem Bieleckim na antenie Programu I Polskiego Radia w audycji *Kronika Sportowa* z 13 stycznia 2012 roku czy Szymona Majewskiego z piłkarzem Jakubem Błaszczykowskim na antenie Radia Zet w audycji *Warto rozbawiać* z 15 października 2017 roku). Właśnie ze względu na te czynniki zdecydowano się włączyć wywiad radiowy do analizy.

² Obecnie konferencje coraz częściej mają postać briefingów, na których przedstawia się tylko oświadczenie. Zdarza się, że przedstawiciele mediów mają możliwość zadawania pytań, ale nie korzystają z niej, ponieważ wolą porozmawiać ze sportowcami indywidualnie po zakończeniu oficjalnej części konferencji prasowej, aby mieć materiał na wyłączność. Wówczas interakcja pomiędzy dziennikarzem a zawodnikiem staje się mikrowywiadem.

językowokomunikacyjnym. Brak tego typu medialnych interakcji wynika prawdopodobnie z faktu, że siatkarze z reguły niechętnie mówią o sprawach osobistych i kwestiach pozasportowych, przez co dla masowego odbiorcy nie są na tyle atrakcyjnymi rozmówcami, by zapraszać ich do wywiadów telewizyjnych.

Rozmowa (medialna) jako gatunek wypowiedzi

Wielość prac poświęconych rozmowie (i jej gatunkom pokrewnym: konwersacji, dialogowi, dyskusji), a także mnogość definicji (niekiedy ze sobą sprzecznych) nie pomagają w uporządkowaniu informacji na ten temat³. W artykule rozmowę określa się jako akt komunikacyjny w komunikacji bezpośredniej lub pośredniej, wykorzystujący środki werbalne i niewerbalne, w którym uczestniczą co najmniej dwie osoby, podejmujące wybrany temat oraz realizujące określony cel. Istotą rozmowy jest wymiana komunikatów między uczestnikami, którzy nie tylko przekazują sobie myśli, lecz także nawiązują do poprzedniej wypowiedzi, komentując ją, rozwijając czy uzupełniając. Wiązą się z tym: zmienność ról nadawczo-odbiorczych, dialogowość, interakcja oraz współpraca. Rozmowa może odbywać się zarówno w sytuacji prywatnej, jak i oficjalnej.

Badacze zwracają uwagę na dużą popularność form dialogowych we współczesnych mediach masowych, co M. Kita nazywa nawet „współczesnym fenomenem medialnym” oraz „medialną modą na dialog” (2012: 222). Przyczyn rosnącej liczby dialogów prasowych, radiowych, telewizyjnych czy internetowych językoznawczynie upatruje przede wszystkim w strukturze wymiany, która ułatwia percepcję, zatrzymuje i przyciąga uwagę publiczności. Za zaletę medialnych rozmów uznaje również ich autentyczność, z punktu widzenia odbiorcy dialogi w mediach sprawiają bowiem wrażenie prawdziwych⁴.

Klasyfikacja medialnych form dialogowych

Temat niniejszego artykułu wymaga uważnego przeglądu rodzajów form dialogowych występujących w mediach masowych (prasie, radiu, telewizji oraz internecie). Janina Frasz (2012: 13) podkreśla fakt, że obecnie wciąż brakuje odpowiedniego wyodrębnienia, identyfikacji i typologii wypowiedzi medialnych. Badaczka stwierdza również, iż tworzenie klasyfikacji gatunków

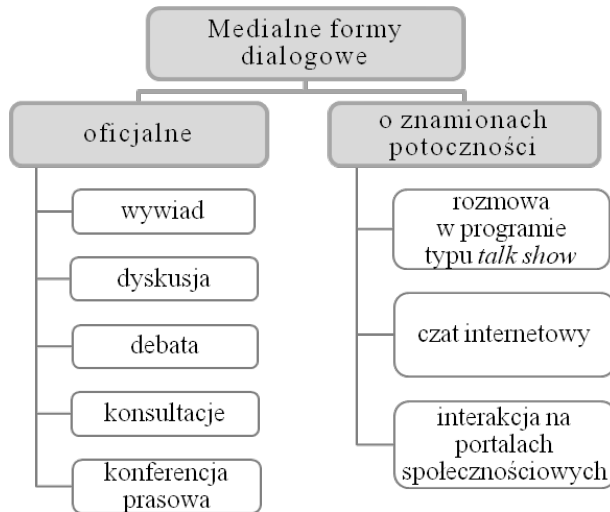
³ Zagadnienie rozmowy jest rozwijane nie tylko przez językoznawców (por. Pisarkowa 1975; Warchala 1991; Żydek-Bednarczuk 1994; Kita 1999; Wilkoń 2002; Taras 2003), lecz także psycholinguistów, literaturoznawców, filozofów czy socjologów (por. Bobryk 1995; Bachtin 1986; Grice 1980; Zeldin 2001). Niektórzy badacze traktują rozmowę jako synonim dialogu (zob. Bachtin 1986: 349–350) czy konwersacji (zob. Grice 1980: 93–96).

⁴ Często jednak nie bierze się pod uwagę ingerencji dziennikarza, który wprowadza autorские zmiany, przygotowując tekst do publikacji czy montując materiał wideo (kwestię tę zauważają także inni badacze: por. Pisarek (red.) 2006: 237; Wolny-Zmorzyński, Kaliszewski, Furman 2006: 112–113; Bauer 2008: 333, 334, 337).

ze względu na medium publikacji traci współcześnie na znaczeniu, ponieważ „powszechną praktyką jest przygotowywanie wypowiedzi do realizacji w wielu mediach równocześnie” (Fras 2012: 25), np. felieton może zostać rozpowszechniony zarówno w wersji elektronicznej, jak i papierowej danej gazety. Problem z jednoznacznością typologią rozmów medialnych spowodowany ich wielością, różnorodnością oraz wzajemnym przenikaniem się zauważa także M. Kita (2012), która zaznacza, że „programy i teksty oparte na formie dialogu, czyli mające strukturę wymiany [...] wykorzystują różne jej formy, różne gatunki i odmiany gatunkowe” (2012: 223).

Autorka niniejszego artykułu proponuje podzielić formy dialogowe funkcjonujące we współczesnych mediach masowych ze względu na fakt, z jakim typem rozmowy mają najwięcej cech wspólnych. Dialogi oficjalne łączą się z konwersacją, interakcje o znamionach potoczności przeważnie przypominają zaś rozmowę potoczną (zob. schemat 1).

Schemat 1. Typologia form dialogowych w mediach masowych

Źródło: opracowanie własne

Do pierwszej grupy zalicza się medialne formy dialogowe o **charakterze oficjalnym**. To rozmowy staranne, prowadzone na konkretny temat, który jest podtrzymywany. Do tego istnieje wyraźny podział ról interlokutorów. Za takie interakcje uznano: wywiad, dyskusję, debatę, konsultacje oraz konferencję prasową. Do drugiej grupy przyporządkowano te formy dialogowe występujące w mediach, których cechy wskazują na podobieństwo z rozmową potoczną. Nazwano je **interakcjami o znamionach potoczności**. Te dialogi zazwyczaj imitują nieoficjalną sytuację komunikacyjną. Co więcej, występuje w nich luźny układ tematów. Często dąży się także do zmniejszania dystansu pomiędzy nadawcą a odbiorcą. Rozmówcy posługują się językiem naturalnym, codziennym, w którym

dużą rolę odgrywa emocjonalność. Medialne formy dialogowe o znamionach potoczności to: rozmowa w programie *talk show*, czat internetowy oraz interakcje na portalach społecznościowych typu wymiana postów na Facebooku czy tweetów na Twitterze⁵. Podstawowe cechy różniące te dwie grupy form dialogowych występujących obecnie w mediach przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Zestawienie opozycyjnych cech form dialogowych funkcjonujących w mediach

Medialne formy dialogowe	
oficjalne	o znamionach potoczności
[konwersacja]	[rozmowa potoczna]
charakter oficjalny	imitacja nieoficjalności
temat przewodni	swobodny układ tematów
mowa staranna	mowa naturalna, codzienna, potoczna
rzeczowość	emocjonalność
utrzymywanie dystansu między interlokutorami	dążenie do zmniejszenia dystansu między rozmówcami

Źródło: opracowanie własne

Wywiad prasowy

Wywiad prasowy to jeden z najstarszych gatunków funkcjonujących w mediach, który pomimo pojawienia się nowych form wypowiedzi medialnych wciąż cieszy się zainteresowaniem zarówno ze strony nadawców, jak i odbiorców. Rozmowy zsiatkarzami publikowane na łamach „Przeglądu Sportowego” spełniają omówione przez badaczy mediów wyznaczniki wzorca kanonicznego (zob. Wojtak 2008: 143), tj. składają się z tytułu, lidu oraz wymiany pytanie – odpowiedź (zob. Kita 1998). Aby zainteresować czytelnika tekstem, we współczesnych wywiadach prasowych duży nacisk kładzie się na skonstruowanie ciekawego, niekiedy wręcz kontrowersyjnego tytułu. Odbiorca wywiadu prasowego może odnosić mylne wrażenie, że słowa zawarte w tytule po nazwisku sportowca i dwukropku (a niekiedy zapisane także w cudzysłowie) są dokładnym cytatem z wypowiedzi rozmówcy (por. *Skowrońska-Dolata: Czuję się dobrze, mogę grać do pięćdziesiątki* – 26.10.2016; *Wilfredo Leon: Może pan Lozano ma ze mną problem* – 2.11.2016; *Jarosław: Mieszkam w kraju Big Brothera* – 11.01.2017). Dopiero po lekturze wywiadu można przekonać się o tym, że jest to swobodna parafraza, niekiedy złożona nawet z kilku krótkich fragmentów rozmowy. Widać zatem dużą ingerencję dziennikarza i/lub redaktora przygotowującego tekst do druku, którzy konstruują tytuł w taki sposób, by zawierał sensacyjną informację i skutecznie zwrócił uwagę odbiorcy.

⁵ Szczegółowa charakterystyka komunikacji na Twitterze, w której zwrócono uwagę m.in. na dialogowość i kolokwialność tweetów, została przedstawiona w artykule *Tweet jako najnowsza forma komentarza sportowego* (Jachimowska, Kacperska 2017: 277–295).

Analizowane wywiady rozpowszechniane są w prasie specjalistycznej (sportowej), co determinuje ich stylistykę oraz tematykę. W rozmowach z siatkarzami zdecydowanie dominuje słownictwo ogólne, które tematycznie związane jest ze sportem oraz siatkówką, np. *atak, boisko, faza play-off, reprezentacja, selekcjoner, serwis, trener, turniej, zespół*. Warto przy tym zaznaczyć, że dziennikarz w swoich interwencjach nie posługuje się słownictwem oficjalnym ani profesjolektalnym, a o formalnym charakterze wymiany świadczą jedynie neutralne formy *pan/pani* stosowane bez względu na poziom znajomości interlokutorów w życiu prywatnym. Rozmowa koncentruje się na zagadnieniach związanych z aktualnymi wydarzeniami siatkarskimi. Dziennikarz chętnie pyta o odczucia, opinie oraz oceny, które ujawniają subiektywny punkt widzenia bohatera wywiadu. Wydaje się, że właśnie takie odpowiedzi są najciekawsze i najatrakcyjniejsze z punktu widzenia odbiorcy (kibica). Co istotne, w analizowanych wywiadach prasowych rzadko występują pytania odnoszące się do sfery osobistej zawodnika.

Nadrzędną funkcją wywiadów prasowych z siatkarzami jest informacyjność. Związana jest z tym rola partnera-ucznia pełniona przez dziennikarza. Podczas wymiany występuje w imieniu czytelników i jawi się jako ten, który wie mniej od swojego rozmówcy. Z tej przyczyny pyta, docieka, próbuje zgłębić interesującą go kwestię, o czym świadczą występujące w wywiadzie formalne wskaźniki nawiązania czy reakcje typu coda (zob. Warchała 1991: 45). Dzięki temu odbiorca wywiadu ma poczucie, że jest świadkiem bezpośredniej wymiany (posiadającej niekiedy cechy ożywionej dyskusji) między przedstawicielem mediów a zawodnikiem, przez co zwiększa się jego zaufanie zarówno do dziennikarza, jak i samego periodyku.

Wywiad radiowy

Obecnie dłuższe interakcje werbalne ze sportowcami rzadko występują w radiu. Jeśli w komercyjnych rozgłośniach radiowych pojawiają się wymiany, to zazwyczaj ich uczestnikami są prowadzący i słuchacz. W stacjach radiowych o charakterze informacyjno-publicystycznym wywiad jako forma interakcji pomiędzy dziennikarzem a osobą publiczną występuje zdecydowanie częściej, jednak chętniej zaprasza się do niego przedstawiciela sfery politycznej niż sportowej.

Wyjątkowość badanej rozmowy medialnej polega także na tym, iż jest to wywiad o charakterze zwierzeniowym, a jego bohater to siatkarz, który rzadko wyraża zgodę na tego typu interakcję. Na zminimalizowanie dystansu komunikacyjnego pomiędzy rozmówcami wpływa fakt, iż zwracają się do siebie bezpośrednio w drugiej osobie liczby pojedynczej. Zamknięta przestrzeń studia radiowego przyczynia się do wytworzenia atmosfery intymności, skłaniającej bohatera wywiadu do otwarcia się przed dziennikarzem. Rozmowa przebiega spokojnie, jest stonowana, bez dużego ładunku emocjonalnego. Nie bez znaczenia jest także rola dziennikarza. Prowadzący daje rozmówcy swobodę wypowiedzi, nie przerywa, nie wchodzi w słowo;

to dobry słuchacz, który reaguje tylko w odpowiednich momentach. W wywiadzie odgrywa rolę partnera, który – w zależności od potrzeby – albo dopytuje o nieznaną szczegóły, albo wchodzi w polemikę ze sportowcem, albo weryfikuje obiegowe opinie na temat gościa audycji. Badanie aspektu stylistycznego wykazało, że w wypowiedziach dziennikarza dominuje słownictwo oficjalne, staranne, np. *cezura wiekowa, deficyt zawodników, dychotomia charakterologiczna, finezja, kanon, potyczka na argumenty, wiwisekcja, względy merkantylne, w wieku wzrastającym*. W interwencjach przeprowadzającego wywiad pojawiają się także słownictwo przestarzałe (*czyniąc zadość, chadzać, sposobić się, ziścić, w przededniu*) oraz latynizmy (*stricte, de facto*).

W przeciwieństwie do innych rozmów medialnych ze sportowcem w wywiadzie odbywającym się na antenie radiowej interwencje moderatora wymiany rzadko mają postać twierdzeń z niejawnym pytaniem. W analizowanej interakcji werbalnej dominują pytania zamknięte wymagające rozstrzygnięcia z zaimkiem pytajnym czy...?, np.:

- [...] czy w najnowszej historii siatkarskiej reprezentacji Polski byłeś zawodnikiem, który wypowiedział absolutnie najmniej słów?,
- To jest taki mur, skorupa, którą celowo gdzieś nakładasz na siebie, by zachować tę prywatność absolutnie dla siebie?.

Należy także zaznaczyć, że jest to rozmowa podsumowująca zawodową działalność siatkarza. Badanie wywiadu radiowego pod względem tematycznym potwierdza, że największy nacisk kładzie się na wydarzenia z przeszłości, tj. początki kariery czy najważniejsze sukcesy reprezentacyjne sportowca. Trzecia część wymiany niemal w całości dotyczy prywatnej sfery życia zawodnika. Chociaż gość audycji, wypowiadając się na tematy osobiste, niekiedy udziela odpowiedzi unikowych, to za sprawą umiejętnego prowadzenia rozmowy przez dziennikarza odbiorca ma możliwość poznania interesujących faktów dotyczących bohatera wywiadu. Spełniana jest zatem podstawowa funkcja wywiadu, czyli funkcja poznawcza.

We współczesnych rozgłośniach radiowych, nastawionych przede wszystkim na rozrywkę, zdecydowanie przeważa muzyka. Tym z nich, które nastawione są na informację i publicystykę, coraz trudniej jest dotrzeć do szerokiego grona odbiorców. Nic więc dziwnego, że brakuje miejsca na ciekawe, dłuższe wywiady, zwłaszcza z przedstawicielami sportu. Tę niszę próbuje się wypełnić nowatorskimi formami medialnymi. Mowa tutaj o sportowych radiowych kanałach internetowych (np. działającym od lutego do czerwca 2018 roku Zapinamy Pasy), czyli serwisach łączących w sobie cechy radia oraz portalu internetowego, w których także pojawiają się krótkie interakcje werbalne z zawodnikami. Być może wraz z rozwojem tych mediów coraz częściej będą w nich występować również atrakcyjne dla odbiorców wywiady ze sportowcami.

Mikrowywiad pomeczowy

Współcześnie jedną z chętniej wykorzystywanych przez dziennikarzy form interakcji ze sportowcami jest mikrowywiad pomeczowy. To krótka rozmowa między przedstawicielem mediów a zawodnikiem, nastawiona na zwięzłą wymianę opinii na temat zakończonego właśnie meczu. Ze względu na niezwykle uproszczoną formę wskazany typ rozmowy nie jest wywiadem *sensu stricto*, mimo że spełnia podstawowe wyznaczniki gatunkowe.

Głównym tematem jest spotkanie sportowe, które zakończyło się tuż przed medialną wymianą werbalną. Zawodnik proszony jest przez dziennikarza przede wszystkim o komentarz dotyczący zwycięstwa lub porażki zespołu oraz ocenę własnej postawy na boisku. Ograniczony czas trwania tej wymiany wpływa głównie na strukturę i styl wypowiedzi, która wyróżnia się wysokim poziomem spontaniczności, a także dużym ładunkiem emocjonalnym, zwłaszcza u odpowiadającego (sportowca). Badania tego typu rozmów z siatkarzami wskazują na fakt, iż coraz częściej struktura pytanie – odpowiedź zostaje zastąpiona przez wymianę opinia dziennikarza – opinia sportowca⁶. Większość wypowiedzi dziennikarza w mikrowywiadzie pomeczowym ma postać twierdzeń z niejawnym pytaniem, np.:

- *Bartek, no dla ciebie to są te takie mecze... W zeszłym sezonie byłeś zawodnikiem AZS Politechniki Warszawskiej, no twoja kariera postępuje, ty się rozwijasz, teraz jesteś siatkarzem Asseco Resovii, no i dziś najlepszy na boisku (30.12.2016),*
- *No i też mam wrażenie, że dzisiaj no dużo tych możliwości miałeś do pokazania, bo bardzo często Fabian grał, czy z tobą, czy z Piotrkim Nowakowskim – no dużo pierwszego tempa po prostu (30.12.2016).*

Zawodnicy mają jednak świadomość, że zostali zaproszeni do rozmowy medialnej po to, by odbiorcy poznali ich opinię na dany temat. W sytuacji komunikacyjnej o charakterze publicznym istnieje rodzaj umowy pomiędzy rozmówcami, której podstawą jest zamiana ról między dziennikarzem a sportowcem. Zatem nawet jeśli przedstawiciel mediów nie zada pytania lub sformułuje je w taki sposób, że można odpowiedzieć na nie za pomocą jednego słowa, to odpowiadający jest niejako zobligowany do reakcji i powinien ustosunkować się do twierdzenia dziennikarza. Wydaje się zatem, że mikrowywiad pomeczowy, w przeciwieństwie do wywiadu *sensu stricto*, nie jest nastawiony na zdobycie nowych informacji, ale raczej na wymianę emocji dotyczących zakończonego meczu, spostrzeżeń na temat aktualnej dyspozycji zespołu czy ogólnej sytuacji w tabeli ligowej (por. Grochala 2016: 230). Od funkcji poznawczej ważniejsza jest zatem funkcja ekspresywna. Chociaż odbiorca ma możliwość poznania perspektywy bezpośredniego uczestnika spotkania sportowego, czyli zawodnika, to takie rozmowy zaspokajają ciekawość kibiców dotyczącą nie tylko tego, co myśli siatkarz, ale przede wszystkim tego, jak wygląda i jak zachowuje się tuż po wygranym lub przegranym meczu.

⁶ Taka tendencja szerzy się nie tylko w mikrowywiadach pomeczowych z siatkarzami, ale ze sportowcami w ogóle, co potwierdza analiza krótkich rozmów po spotkaniu sportowym z piłkarzami dokonana przez B. Grochałę (2016: 227–230).

Nie bez znaczenia jest również funkcja autopromocyjna, przede wszystkim nadawcy medialnego. Mikrowywiad pomoczowy to gatunek, który coraz częściej jest przenoszony z jednego medium do drugiego. Dotychczas interakcja między dziennikarzem a siatkarzem była jedną z części telewizyjnej transmisji sportowej. Wraz z rozwojem i próbą promocji portalu internetowego stacji telewizyjnej krótkie wywiady pomoczowe zaczęto udostępniać w internecie. Obecnie relacja meczu w telewizji kończy się tuż po ostatnim gwizdku sędziego podczas spotkania sportowego, a na rozmowy z siatkarzami telewidzowie są zapraszani przez komentatorów na stronę polsatsport.pl. Potwierdza to zatem niesłabnącą tendencję do konwergencji współczesnych mediów.

Wywiad kwestionariuszowy

Spośród zebranych rozmów ze sportowcami wywiad kwestionariuszowy typu *10 pytań do...*, którego autorem jest klub siatkarski Cuprum Lubin, to jedna z najbardziej uporządkowanych i powtarzalnych interakcji funkcjonujących w mediach. Potwierdza to zwłaszcza analiza materiału pod względem strukturalnym – każdy z czternastu odcinków cyklu jest oparty na stałym zestawie pytań, przez co wszystkie wymiany werbalne mają niemal identyczną konstrukcję i są monotematyczne. Tego typu program internetowy jest zatem niemożliwy do realizacji przez dłuższy czas. Twórcy cyklu mają ograniczone możliwości, by zwiększyć atrakcyjność wywiadów-ankiet, ponieważ pomysł na program wyczerpuje się po zadaniu pytań kwestionariuszowych wszystkim zawodnikom z drużyny.

Jedynym elementem zmiennym w serii *10 pytań do...* jest ostatnie pytanie zadawane przez kibiców za pośrednictwem moderatora interakcji, dzięki czemu odbiorca ma możliwość wejścia w rolę dziennikarza. Strukturę rozmowy podporządkowuje się zatem nadrzędnej funkcji serii filmów, czyli promocji lubińskiego klubu i budowania jego pozytywnego wizerunku jako jednostki, która zmierza do zmniejszenia dystansu między zespołem a jego sympatykami.

Familiarności sprzyja również brak jawnej obecności dziennikarza podczas rozmowy, który „chowa się” za kamerą. Dzięki temu buduje się intymną atmosferę między siatkarzem a widzom cyklu. Kiedy zawodnik odpowiada na pytania, mówi wprost do kamery. Adresat przekazu medialnego ma poczucie, że jego kontakt ze sportowcem jest bardziej bezpośredni niż w przypadku wywiadu radiowego czy internetowego, w których dziennikarz to widoczny i słyszalny pośrednik między odpowiadającym a odbiorcą.

Na minimalizowanie dystansu wpływa także podejmowana w wywiadach kwestionariuszowych tematyka. Wydaje się, że w przypadku internetowego cyklu *10 pytań do...* sport stanowi jedynie pretekst do podjęcia interakcji medialnej. Większość pytań bazowych dotyczy bowiem zagadnień ogólnych, uniwersalnych, w mniejszym zaś stopniu profesji uczestnika rozmowy. To daje możliwość pokazania zawodnika w szerszej perspektywie – nie tylko sportowej, lecz także prywatnej.

Wywiad internetowy

Internet daje niezliczone możliwości, by przekazać odbiorcy treści w sposób przystępny i atrakcyjny. Wynika to przede wszystkim z multimedialności wszelkich publikacji elektronicznych, czyli wykorzystania różnych form przekazu, które w mediach tradycyjnych funkcjonowały oddzielnie. Obecnie naturalnym zjawiskiem medialnym jest wzajemne wspieranie się oraz uzupełnianie dostępnych środków masowego przekazu, czyli ich synergia (por. Olszański 2006: 19). Przykład takiego rozszerzania aktywności medialnej stanowi cykl wywiadów upubliczniany na oficjalnym portalu internetowym Polsat Sport, które są przeprowadzane przez byłego siatkarza, obecnie komentatora i eksperta tej stacji, Łukasza Kadziewicza. Chociaż rozmowy z siatkarzami można byłoby udostępniać w telewizji, to zrezygnowano z tego, czyniąc je wywiadami wyłącznie internetowymi. Ważną funkcją interakcji w programie *Kadziu Project* jest zatem promocja nie tyle stacji telewizyjnej, ile jej strony internetowej stanowiącej swoiste uzupełnienie podstawowego kanału informacji.

O popularności internetowych interakcji ze sportowcami pojawiających się w formie wideo decydują głównie dwa czynniki – długość i atrakcyjność. Aby skutecznie utrzymać uwagę odbiorcy, audiowizualne wywiady publikowane w internecie nie powinny być zbyt długie, ponieważ użytkownik mógłby szybko stracić zainteresowanie rozbudowanymi publikacjami elektronicznymi. Wydaje się, że czas trwania rozmów Łukasza Kadziewicza z siatkarzami jest optymalny (od około sześciu do dziesięciu minut). Poza tym filmy z wymianami werbalnymi w internecie powinny wyróżniać się czymś szczególnym, co przyciągałoby uwagę odbiorcy. W przypadku programu *Kadziu Project* wabikiem jest zapewne osoba prowadzącego. Łukasz Kadziewicz to sportowiec rozpoznawany nie tylko przez sympatyków siatkówki, lecz także osoby mniej zaangażowane w rozgrywki sportowe. Nie można zapominać o kryteriach doboru rozmówców – do programu zostają zaproszeni siatkarze popularni, cieszący się sympatią kibiców oraz tacy, którzy wyróżniają się pod jakimś względem (np. wysoką formą sportową, osobowością lub uważani są przez środowisko za tzw. nadzieję polskiej siatkówki)⁷.

Nie bez znaczenia pozostaje fakt, że nazwa cyklu nie jest obca kibicom siatkówki. Wywiady, które pojawiają się obecnie na portalu polsatsport.pl, stanowią kontynuację programu *Kadziu Project*, który został stworzony przez Łukasza Kadziewicza w 2008 roku. Filmy nie są już, jak w wymienionym projekcie, nagrane amatorską kamerą przez samego autora programu, ale reprezentują profesjonalny poziom, ponieważ zostały zrealizowane przez jednego z większych nadawców medialnych. Sportowiec nadal moderuje wymianę, jednak nie występuje już jako jeden z zawodników, odgrywa bowiem rolę dziennikarza współpracującego ze stacją telewizyjną. Zmiana zaszła również pod względem cech gatunkowych wypowiedzi – nie jest to upubliczniona rozmowa prywatna między kolegami, lecz wywiad przedstawiciela mediów ze sportowcem.

⁷ Por.: „Praktyka dziennikarska wskazuje, że na wybór bohatera wywiadu wpływają następujące czynniki: kompetencji, autorytetu, piastowanego stanowiska lub funkcji, osobowości, popularności, zwyczajowe, niezwykłości. Wszystkie powyższe czynniki odnoszą się do wyborów takich bohaterów, których można by określić jako »osobistości« (*celebrities*)” (Bauer 2008: 339–340).

Mimo że rozmówcy znajdują się w oficjalnej sytuacji komunikacyjnej, analizowane wymiany werbalne z siatkarzami cechują się wysokim poziomem potoczności, zwłaszcza u pełniącego funkcję dziennikarza, co potwierdza przede wszystkim analiza stylistyczna. Wpływa na to mały dystans pomiędzy uczestnikami wywiadu, którzy znają się prywatnie i zwracają się do siebie po imieniu. Moderujący wymianę wypowiada się na tyle swobodnie, bez jawnych oznak zdenerwowania, z użyciem tylu potocyzmów, że czasem odbiorca ma wrażenie, że dla autora *Kadziu Project* rozmowa medialna jest towarzyską pogawędką. Widać natomiast, że zaproszeni goście, zwłaszcza ci mało doświadczeni w kontaktach z mediami, są lekko stremowani obecnością kamery i traktują autora programu bardziej jak dziennikarza niż kolegę.

Rozmowa w programie *talk show*

Rozmowa w *talk show* to specyficzna forma dialogu medialnego ze sportowcem, która cechuje się wysokim poziomem bezpośredniości. Analiza interakcji w programie telewizyjnym *Kuba Wojewódzki* pod względem poznawczym oraz stylistycznym wykazała, że jest to rozmowa o charakterze prywatno-publicznym. Jej tematyka dotyczy przede wszystkim życia osobistego zaproszonego do studia zawodnika, którego skłania się do ujawnienia fragmentu życia prywatnego i intymnego przed masową publicznością. Wymiana werbalna uczestników tego aktu komunikacyjnego przypomina codzienną „gadaninę”, w której dominuje słownictwo potoczne oraz ekspresywne, w tym przekleństwa i wulgaryzmy, zwłaszcza w wypowiedziach prowadzącego program.

Badanie aspektu strukturalnego potwierdziło, że istnieje stały schemat, według którego przebiega tego typu interakcja medialna z siatkarzem, a jej poszczególne moduły są z góry ustalone. Mimo to gospodarzowi *talk show* pozostawia się pewną swobodę w budowaniu widowiska telewizyjnego. Co więcej, to przedstawiciel mediów odgrywa podstawową rolę w omawianej wymianie – nie jest partnerem dla swojego rozmówcy, ale dominującym bohaterem programu. Dziennikarz nie tylko moderuje rozmowę i inicjuje pojawienie się kolejnych elementów urozmaicających; to wokół niego kreowane jest całe widowisko telewizyjne (por. Ptaszek 2007: 34; Szyłko-Kwas 2016: 187).

W przeciwieństwie do tradycyjnych form dialogowych ze sportowcami, jakie funkcjonują w mediach, prowadzący *talk show* ma ograniczoną wiedzę na temat interlokutorów. Bynajmniej nie dyskryminuje go to w oczach odbiorców czy samych gości programu. Odbierane jest to raczej jako element konwencji *talk show* stanowiący bazę do tworzenia widowiska medialnego. W analizowanej rozmowie od merytoryczności czy informacyjności ważniejsze są bowiem ludyczność i dostarczenie rozrywki odbiorcy masowemu, a także autopromocja dziennikarza oraz promocja sportowców.

Wszystkie zbadane aspekty potwierdziły, że w programie typu *talk show* głównym sposobem na przyciągnięcie uwagi widza jest dialog – to, o czym i w jaki sposób mówią jego uczestnicy. Chociaż dziennikarz oraz sportowiec znajdują się w oficjalnej sytuacji komunikacyjnej, to ich rozmowie zdecydowanie bliżej do towarzyskiej pogawędki niż wysublimowanej konwersacji. Z racji tego, że odbiorca może być świadkiem, a nawet współuczestnikiem wymiany przypominającej tę prywatną, odbywającą się poza studiem telewizyjnym, minimalizuje się dystans między nim a interlokutorami, a do tego wytwarza się specyficzna więź (famierność). Wydaje się, że właśnie w tym należy upatrywać przyczyn niesłabnącej popularności tego typu interakcji medialnych.

Rozmowa potoczna w programie *Igłą szyte*

Interesujące przykłady medialnych rozmów pomiędzy osobami związanymi ze sportem można zaobserwować w programie *Igłą szyte*. Chodzi przede wszystkim o fakt, iż te interakcje słowne między siatkarzami odbyły się w sytuacji prywatnej, a następnie zostały upublicznione przez autora nagrań, Krzysztofa Ignaczaka. Właśnie ta cecha odróżnia wymiany występujące w programie *Igłą szyte* od pozostałych, omówionych wcześniej, rozmów ze sportowcami, które funkcjonują w mediach. Za pośrednictwem medium masowego (internetu) siatkarze wprowadzają kibiców w swoją przestrzeń osobistą, wskutek czego zaciera się granica pomiędzy tym, co prywatne, a tym, co publiczne (por. Kita 2013)⁸.

Każdy zbadany aspekt potwierdza, że wymiany między siatkarzami w programie *Igłą szyte* można zaklasyfikować jako upublicznione rozmowy potoczne. Świadczą o tym poruszana tematyka, struktura wypowiedzi i całych odcinków, które przypominają prywatną relację z wakacji, a także stosowana przez sportowców leksyka – w większości potoczna oraz ekspresywna. Rolę dziennikarza przejmuje jeden z siatkarzy; rozmówcy znają się prywatnie, łączy ich więź koleżeńską, zatem nie ma między nimi takiego dystansu jak w przypadku oficjalnych spotkań medialnych z dziennikarzami (typu wywiad na antenie radiowej czy telewizyjnej). To powoduje, że zawodnicy są mniej zestresowani, a do tego często rozmawiają na tematy błahe, o których na pewno nie mówiliby podczas mikrowywiadu pomeczowego czy konferencji prasowej. Co istotne, w projekcie Krzysztofa Ignaczaka większą rolę odgrywa warstwa wizualna niż werbalna, tzn. jest to rozmowa silnie ukontekstwowiona. Wymiany między sportowcami pozbawione są konkretnych, rzeczowych informacji, należy je zaklasyfikować raczej do kategorii luźnych pogawędek pomiędzy znajomymi niż do wymian typu konwersacja.

⁸ Należy jednak zauważyć, iż zjawisko upubliczniania prywatności we współczesnych mediach jest powszechne, o czym świadczy niesłabnąca popularność portali społecznościowych.

Podsumowanie

Zgodnie z założeniami badawczymi w artykule scharakteryzowano medialne (sub)gatunki oparte na wymianie werbalnej między dziennikarzem a sportowcem oraz zaprezentowano ich konkretne realizacje. Kluczowe cechy interakcji z siatkarzami, które występują we współczesnych mediach masowych, przy uwzględnieniu ich tematyki, struktury, stylu wypowiedzi, funkcjonalności, a także sytuacji komunikacyjnej i ról nadawczo-odbiorczych, zebrano oraz przedstawiono w tabeli 2.

Analiza medialnych rozmów ze sportowcami wykazała tendencję do coraz śmielszego wkraczania mediów i ich przedstawicieli w prywatność rozmówcy. W związku z tym wymiany werbalne można podzielić na trzy grupy. Do pierwszej z nich należą takie interakcje, w których podejmuje się tematy osobiste, jednak mają one na tyle ogólny charakter, iż nie przekracza się przy tym granicy intymności. Są to głównie wywiady w postaci klasycznej, czyli te pojawiające się w prasie i na antenie radiowej, a także wywiad w formie kwestionariuszowej. Zadaje się w nich pytania dotyczące pozasportowych marzeń, zainteresowań oraz planów na przyszłość. Druga grupa składa się z interakcji, których tematyka dotyczy przede wszystkim życia osobistego sportowca. Na forum publicznym skłania się go do zwierzeń oraz ujawnienia fragmentu prywatności. Najbardziej bezpośrednie pytania zadawane są w programie typu *talk show*, czyli gatunku telewizyjnym nastawionym na tworzenie widowiska. Odrębną grupę stanowią codzienne rozmowy między siatkarzami zarejestrowane w programie *Igrą szyte*. Ich wyjątkowość polega na tym, że upublicznienie fragmentów prywatności dokonało się z inicjatywy samych sportowców, którzy prezentują swoją „zakulisową” odsłonę masowej publiczności. Kibice za pośrednictwem internetu mają możliwość podglądania tego, co dzieje się na zgrupowaniu reprezentacji Polski, dzięki czemu siatkarski cykl emocjonalnie angażuje widzów.

Medialne rozmowy z przedstawicielami sportu są uporządkowane pod względem strukturalnym. Z reguły składają się z trzech głównych modułów: inicjalnego, zasadniczego (opartego na wymianie typu: pytanie dziennikarza – odpowiedź sportowca) oraz finalnego. Medialne interakcje z siatkarzami są z reguły stonowane, spokojne; wyjątek stanowi jedynie mikrowywiad pomeczowy charakteryzujący się wysokim ładunkiem emocjonalnym, zwłaszcza u odpowiadającego. W związku z jednoznacznie określonym kryterium doboru rozmówcy w wymianach dominuje słownictwo ogólne tematycznie związane ze sportem i siatkówką. Ponadto badanie medialnych interakcji z siatkarzami pod względem stylistycznym dowiodło, że interlokutorzy z reguły posługują się mową swobodną oraz naturalną, w której występuje dużo leksemów charakterystycznych dla języka potocznego.

Z przeprowadzonych analiz można wysnuć ogólny wniosek, iż współczesnej rozmowie medialnej zdecydowanie bliżej do codziennej „gadania” niż konwersacji. Należy mieć jednak na uwadze fakt, iż komunikacja językowa w mediach rozwija się w bardzo dynamiczny sposób. Z tej przyczyny warto stale przyglądać się wszelkim zmianom zachodzącym w obszarze gatunków dialogowych, obserwować je i badać. Media we współczesnym świecie mają przecież największy wpływ na rzeczywistość, jak również na kształt komunikacji międzyludzkiej w realnym życiu.

Tabela 2. Porównanie podstawowych cech medialnych rozmów z siatkarzami

Wywiad prasowy	Wywiad radiowy	Mikrowywiad pomezowy	Wywiad kwestionariuszowy	Wywiad internetowy	Rozmowa w <i>talk show</i>	Rozmowa potoczna w <i>Igłą szycie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: oficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: oficjalno-prywatna, • funkcja: poznawcza 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: oficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: oficjalno-prywatna, • funkcja: poznawcza 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: oficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: oficjalno-prywatna, • funkcja: ekspresywna, (auto)promocyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: oficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: oficjalno-prywatna, • funkcja: (auto)promocyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: oficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: oficjalno-prywatna, • funkcja: poznawcza, (auto)promocyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: oficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: oficjalno-prywatna, • funkcja: poznawcza, rozrywkowa, (auto)promocyjna 	<ul style="list-style-type: none"> • sytuacja komunikacyjna: nieoficjalna, • relacja nadawczo-odbiorcza: prywatna, • funkcje: poznawcza, rozrywkowa, (auto)promocyjna
<ul style="list-style-type: none"> • skoncentrowany na aktualnych wydarzeniach siatkarskich (rozgrywki ligowe i reprezentacyjne), • niekiedy podejmuje się prywatne 	<ul style="list-style-type: none"> • dotyczy głównie sportowej kariery rozmówcy, • tematy prywatne (zainteresowania, marzenia, relacje rodzinne) 	<ul style="list-style-type: none"> • skupiony wokół meczu, który zakończył się tuż przed wymianą werbalną 	<ul style="list-style-type: none"> • tematyka ogólna, uniwersalna, dotycząca zawodno-kariery sportowej rozmówcy, jak i jego prywatności 	<ul style="list-style-type: none"> • skoncentrowany na aktualnych wydarzeniach siatkarskich (rozgrywki ligowe i reprezentacyjne) 	<ul style="list-style-type: none"> • dominacja tematyki lekkiej, piórkarskiej, • wykraczanie w sferę życia osobistego i intymnego rozmówcy 	<ul style="list-style-type: none"> • typowa dla rozmowy potocznej zmienność tematu i jego zależność od konsytuacji
<ul style="list-style-type: none"> • tytuł, • ląd, • wymiana pytanie-odpowiedź, • brak formuły finalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • formuła inicjalna, • wymiana pytanie-odpowiedź, • formuła finalna lub jej brak 	<ul style="list-style-type: none"> • formuła inicjalna, • wymiana pytanie-odpowiedź, • formuła finalna lub jej brak 	<ul style="list-style-type: none"> • formuła inicjalna, • wymiana pytanie-odpowiedź, • brak formuły finalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • formuła inicjalna, • wymiana pytanie-odpowiedź, • formuła finalna 	<ul style="list-style-type: none"> • formuła inicjalna, • wymiana pytanie-odpowiedź, • formuła finalna 	<ul style="list-style-type: none"> • krótkie fragmenty rozmów zmotywane na potrzeby programu, odpowiadające szybkim i częściowym zmianom tematycznym
<ul style="list-style-type: none"> • dominacja słownictwa ogólnego tematycznie związanego ze sportem 	<ul style="list-style-type: none"> • polszczyzna oficjalna i staranna w interwencjach dziennikarza, • język potoczny w wypowiedziach sportowca, • elementy typowe dla języka mówionego 	<ul style="list-style-type: none"> • język potoczny, ekspresywny, spontaniczności, • słownictwo tematyczne związane ze sportem (ogólne, profesjonalne i żargonowe), • elementy typowe dla języka mówionego 	<ul style="list-style-type: none"> • łączenie słownictwa potocznego z oficjalnym, • elementy typowe dla języka mówionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom potoczności i bezpośredności, • elementy typowe dla języka mówionego 	<ul style="list-style-type: none"> • słownictwo potoczne nacechowane ekspresywnie, • wysoki poziom bezpośredniości, • mowa swobodna i mało staranna, • elementy typowe dla języka mówionego 	<ul style="list-style-type: none"> • dominacja słownictwa potocznego, • mowa swobodna, naturalna, • elementy typowe dla języka mówionego

Źródło: opracowanie własne

Literatura

- Bachtin M., 1986, *Problem gatunków mowy*, w: M. Bachtin, *Estetyka twórczości słownej*, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Bauer Z., 2008, *Wywiad. Gatunek i metoda*, w: Z. Bauer, E. Chudziński (red.), *Dziennikarstwo i świat mediów*, Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS.
- Bobryk J., 1995, *Jak tworzyć rozmawiając. Skuteczność rozmowy*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grice P., 1980, *Logika a konwersacja*, w: B. Stanosz (red.), *Język w świetle nauki*, Warszawa: Wydawnictwo Czytelnik.
- Grochala B., 2016, *Telewizyjna transmisja sportowa w ujęciu genologii lingwistycznej na materiale transmisji meczów piłki nożnej*, Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Fras J., 2012, *Podstawy identyfikacji i typologii wypowiedzi w mediach masowych*, w: E. Kulczycki, M. Wendland (red.), *Komunikologia. Teoria i praktyka komunikacji*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe Instytutu Filozofii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.
- Jachimowska K., Kacperska B., 2017, *Tweet jako najnowsza forma komentarza sportowego*, w: I. Hofman, D. Kępa-Figura (red.), *Współczesne media. Gatunki w mediach*, t. II: *Gatunki w mediach elektronicznych*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Kita M., 1998, *Wywiad prasowy. Język – gatunek – interakcja*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Kita M., 1999, „... porozmawiajmy o rozmowie”. Kryteria typologii rozmowy jako interakcji werbalnej, „Stylistyka”, nr 8.
- Kita M., 2012, *Medialna moda na dialog*, w: M. Kita, I. Loewe (red.), *Język w mediach. Antologia*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Olszański L., 2006, *Dziennikarstwo internetowe*, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Pisarek W. (red.), 2006, *Słownik terminologii medialnej*, Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS.
- Pisarkowa K., 1975, *Składnia rozmowy telefonicznej*, Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Ptaszek G., 2007, *Talk show. Szczerść na ekranie?*, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Szylko-Kwas J., 2016, *Wywiad czy talk-show – polskie rozmowy na ekranie*, w: M. Kita, I. Loewe (red.), *Język w telewizji. Antologia*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Taras B., 2003, *Słowo do słowa, zrobi się rozmowa, czyli kilka spostrzeżeń na temat rozmowy*, w: M. Kita, J. Grzenia (red.), *Porozmawiajmy o rozmowie. Lingwistyczne aspekty dialogu*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Warchala J., 1991, *Dialog potoczny a tekst*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

- Wilkoń A., 2002, *Spójność i struktura tekstu*, Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS.
- Wojtak M., 2004, *Gatunki prasowe*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Wojtak M., 2008, *Analiza gatunków prasowych*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Wolny-Zmorzyński K., Kaliszewski A., Furman W., 2006, *Gatunki dziennikarskie. Teoria – praktyka – język*, Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.
- Zeldin T., 2001, *Jak rozmowa zmienia twoje życie*, Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.
- Żydek-Bednarczuk U., 1994, *Struktura tekstu rozmowy potocznej*, Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Summary

Beata Kacperska

*From the interview to the colloquial talk
– about species modifications of the media conversations with sportsmen*

The aim of the paper is to characterize media genres which based on a dialogue between a journalist and a sportsman and to present their specific implementations on the example of conversations with volleyball players. The analysis uses the methodology of Maria Wojtak's linguistic genology. On the basis of 65 verbal exchanges with sportsmen the author distinguishes the most important features of the contemporary media conversation. She takes into account its subject, structure, style of interlocutors's expressions, functionality etc. The author presents the various forms of dialogue, through the description of the classical interactions (press, radio and internet interview), the conversations typical for sports journalism (micro-interview post-match) and the latest forms of communication with players (interview based on questionnaire in the form of video, conversation in the talk show, colloquial talk).

Słowa kluczowe: językoznawstwo, rozmowa medialna, wywiad, rozmowa potoczna, sport w mediach

Key words: linguistics, media conversation, interview, colloquial talk, sport in media